

Številka: 35410-3/2023-2570-5

Datum: 30. 5. 2023

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo izdaja na podlagi drugega odstavka 107. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17-popr., 65/20 in 15/21 – ZDUOP) v povezavi s prvim odstavkom 128. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP) v integralnem postopku za nameravano gradnjo: prenova osrednje ljubljanske tržnice, na zaprosilo Ministrstva za naravne vire in prostor, Dunajska 48, 1000 Ljubljana, naslednje

M N E N J E Z V I D I K A O K O L J A **o sprejemljivosti nameravane gradnje**

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo na podlagi pregleda predložene dokumentacije ter po pregledu veljavne zakonodaje, ki velja za nameravano gradnjo: prenova osrednje ljubljanske tržnice, investitorja Mestna občina Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana, ugotavlja, **da je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika emisij snovi v tla, vode, hrupa in elektromagnetnega sevanja. Z vidika emisij v zrak, svetlobnega onesnaževanja, vibracij, podnebnih sprememb in ravnanja z odpadki pa zaradi pomanjkanja podatkov v predloženi dokumentaciji mnenja o sprejemljivosti nameravane gradnje ni mogoče dati.**

U t e m e l j i t e v i n p o j a s n i l a

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (v nadaljevanju ministrstvo) je dne 10. 3. 2023 s strani Ministrstva za naravne vire in prostor, Dunajska 48, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju MNVP), prejelo zaprosilo št. 35105-56/2022-2550-11 z dne 10. 3. 2023 za izdajo mnenja o sprejemljivosti nameravane gradnje z vidika emisij v tla, vode, zrak, hrupa, svetlobnega onesnaževanja, elektromagnetnega sevanja, ravnanja z odpadki, vibracij in podnebnih sprememb, in sicer za nameravano gradnjo: prenova osrednje ljubljanske tržnice (v nadaljevanju nameravana gradnja) investitorja Mestna občina Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju investitor).

Ministrstvo je pri pripravi mnenja upoštevalo naslednjo dokumentacijo (dostopno na spletni povezavi MNVP):

- Poročilo o vplivih na okolje za Prenovo osrednje ljubljanske tržnice (PVO), št. 100122-jh/nz, z dne 31. 5. 2022, dopolnitev november 2022, januar 2023 in februar 2023, E-NET OKOLJE d.o.o., Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana, s petimi prilogami (v nadaljevanju PVO);

- Oceno obremenitve okolja s hrupom za Prenovo osrednje ljubljanske tržnice, št. poročila: CEVO – 20371/2022, 30. 5. 2022, IVD Maribor, Valvasorjeva ulica 73, 2000 Maribor (v nadaljevanju Ocena obremenjenosti s hrupom);
- elaborat Analiza tveganja onesnaženja podzemne vode zaradi gradnje in obratovanja podzemne garažne hiše na Vodnikovem trgu v Ljubljani, št. načrta 2007133, maj 2022, IRGO Inštitut za rudarstvo, geotehnologijo in okolje, Slovenčeva 93, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju Analiza tveganja onesnaženja podzemne vode);
- dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja, št. 210446, maj 2022, dopolnitev 1. november 2022, dopolnitev 2. februar 2023, ELEA iC d.o.o., Dunajska cesta 21, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju DGD);
- tehnično poročilo Monitoring za kulturne spomenike Semenišče, Župnišče, Plečnikove tržnice in Stolnica zaradi prenove Tržnice, št. 170327-TO, 31. 3. 2017, ELEA iC d.o.o., Dunajska cesta 21, 1000 Ljubljana.

SPLOŠNI PODATKI O NAMERAVANI GRADNJI

Nameravana gradnja obsega prenovno osrednje ljubljanske tržnice, ki vključuje celovito prenovno in prizidavo Mahrove hiše, gradnjo podzemne parkirne hiše pod odprto tržnico in celovito prenovno odprte tržnice na Vodnikovem trgu, prestavitev meteorne in fekalne kanalizacije, prestavitev telekomunikacijskega voda in dograditev dela elektro omrežja ter dela plinovodnega omrežja.

Projekt sestavljajo trije glavni, med seboj gradbeno in funkcionalno povezani objekti:

- Mahrova hiša s prizidkom in večnamenskim atrijem, programsko obogatena s pokrito in kulinarčno tržnico v pritličju in prvem nadstropju, pisarnami mestne uprave in 3 stanovanjskimi enotami v višjih etažah;
- podzemna parkirna hiša s 4 podzemnimi etažami, ki bo v 1. etaži namenjena dejavnostim tržnice, v 2., 3. in 4. etaži pa javnemu parkiranju in parkiranju stanovalcev starega mestnega jedra;
- odprta tržnica na Vodnikovem trgu z ohranitvijo vseh obstoječih dejavnosti, razen prodaje tekstilnih izdelkov.

OBRAZLOŽITEV MNENJA (po področjih)

1) Emisije snovi v tla in Emisije snovi v vode

Na podlagi pregleda celotne predložene dokumentacije ter po pregledu zakonodaje, ki velja za nameravano gradnjo, ministrstvo ugotavlja, da je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika emisij v tla in emisij snovi v vode ob upoštevanju vseh zakonodajnih in s PVO predvidenih ukrepov.

Pojasnilo: Iz PVO izhaja, da je nameravana gradnja predvidena na stavbnih in pozidanih zemljiščih. V času gradnje je možnost nastanka emisij v tla (in posledično v vode) kot posledica obratovanja gradbenih strojev in tovornih vozil, voženj tovornih vozil na območju gradbišča in uporabe gradbenih materialov. V času obratovanja emisij v tla (in vode) ne bo, saj bodo imele komunalne odpadne vode in padavinske odpadne vode urejeno odvajanje v javno kanalizacijo, ki se bo zaključila s komunalno čistilno napravo – Centralno čistilno napravo Ljubljana. V Ljubljani se ne bodo odvajale ali iztekale nobene odpadne vode. Industrijske odpadne vode pri nameravani gradnji ne bodo nastajale.

2) Emisije snovi v zrak

Na podlagi pregleda celotne predložene dokumentacije ter po pregledu zakonodaje, ki velja za nameravano gradnjo, ministrstvo ugotavlja, da zaradi pomanjkanja podatkov v predloženi dokumentaciji ne more nedvoumno presoditi, ali je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika emisij v zrak in zato mnenja o sprejemljivosti nameravane gradnje z vidika obravnavanega področja ne more dati.

Pojasnilo: Nameravana gradnja bo predvsem v času gradnje vir emisij delcev PM₁₀. V PVO je emisija delcev PM₁₀ ocenjena z uporabo ustrezne metodologije (EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2016, Construction and demolition, Public works and building sites; v nadaljevanju Priročnik EMEP/EEA). Ocena je pokazala, da bo povprečna letna urna emisija delcev PM₁₀ iz gradbišča 0,08 kg PM₁₀/uro za prvo leto gradnje (12 mesecev) ter 0,06 kg PM₁₀/uro za drugo leto gradnje (9 mesecev). Pri oceni je bila upoštevana 7 % vsebnost melja. Glede na opis geološke zgradbe območja nameravane gradnje, ki izhaja iz dokumenta Analiza tveganja onesnaženja podzemne vode ter samega PVO, je po mnenju ministrstva vsebnost podcenjena, posledično je podcenjena tudi urna emisija delcev PM₁₀. Priročnik EMEP/EEA, po katerem je bila ocenjena emisija delcev PM₁₀, vsebuje tudi okvirne vsebnosti melja glede na tipične tipe tal ter priporočila. Po teh priporočilih naj bi bila varna predpostavka, da je vsebnost melja v tleh primerljiva z vsebnostjo melja v pesku, t.j. 12 %. V PVO ni pojasnjeno zakaj je upoštevana tako nizka vsebnost melja, predvsem z vidika prej navedene geološke zgradbe.

Nameravana gradnja v času obratovanja ne bo pomemben vir emisij v zrak.

3) Emisije hrupa

Na podlagi pregleda celotne predložene dokumentacije ter po pregledu zakonodaje, ki velja za nameravano gradnjo, ministrstvo ugotavlja, da je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika emisij hrupa ob upoštevanju vseh zakonodajnih in s PVO predvidenih ukrepov.

4) Svetlobno onesnaževanje

Na podlagi pregleda celotne predložene dokumentacije ter po pregledu zakonodaje, ki velja za nameravano gradnjo, ministrstvo ugotavlja, da zaradi pomanjkanja podatkov v predloženi dokumentaciji ne more nedvoumno presoditi, ali je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika svetlobnega onesnaževanja in zato mnenja o sprejemljivosti nameravane gradnje z vidika obravnavanega področja ne more dati.

Pojasnilo: V času gradnje se gradbišče ne bo osvetljevalo, ker bo gradnja potekala v svetlem delu dneva.

Za čas obratovanja je v PVO (poglavje 5.10.2, stran 164) navedeno, da je v okviru nameravane gradnje predvidena razsvetljava območja ob Mahrovi hiši (razsvetljava poslovne stavbe). Drugih podatkov o novih virih svetlobe v PVO ni podanih, navedeno pa je, da se ocenjuje, da razsvetljava ne bo pomenila bistvene spremembe glede na obstoječe stanje. Ministrstvo pojasnjuje, da bi moral biti v PVO predstavljen vsaj izračun največje priklopne električne moči svetilk glede na vsoto zazidane površine stavb in osvetljene nepokrite zazidane površine gradbenih inženirskih objektov ob stavbah. Ker tega izračuna ni, ministrstvo ne more podati svojega mnenja o sprejemljivosti nameravane gradnje z vidika svetlobnega onesnaževanja.

5) Emisije elektromagnetnega sevanja

Na podlagi pregleda celotne predložene dokumentacije ter po pregledu zakonodaje, ki velja za nameravano gradnjo, ministrstvo ugotavlja, da je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika emisij elektromagnetnega sevanja ob upoštevanju vseh zakonodajnih in s PVO predvidenih ukrepov.

Pojasnilo: Predvidena je izvedba nove transformatorske postaje z dvema transformatorjema s skupno močjo 2.000 kVA, ki je predvidena v 1. kletni etaži podzemne parkirne hiše, ob uvozu – izvozu iz parkirne hiše, kjer v bližini ni stanovanjskih, pisarniških ali drugih prostorov, kjer se ljudje zadržujejo dalj časa.

6) Emisije vibracij

Na podlagi pregleda celotne predložene dokumentacije ter na podlagi strokovne presoje, ministrstvo ugotavlja, da zaradi pomanjkanja podatkov v predloženi dokumentaciji ne more nedvoumno presoditi, ali je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika vibracij in zato mnenja o sprejemljivosti nameravane gradnje z vidika obravnavanega področja ne more dati.

Pojasnilo: Iz PVO izhaja, da bodo viri vibracij v času gradnje nekatera dela na gradbišču, predvsem rušitvena dela, izvedba varovanja gradbene jame, utrjevanje podlage z večjimi valjarji ipd., ter tovorni promet na območju gradbišča in na javnih dovoznih cestah do gradbišča. Nadalje je navedeno, da je pri določanju mejnih vrednosti vibracij za zaščitene objekte izdelovalec načrta monitoringa, zaradi pomanjkanja predpisov, ki bi na področju Republike Slovenije opredeljevali mejne vrednosti dopustnih vibracij za posamezno vrsto objektov, mejne vrednosti določil skladno s tujimi standardi, v obravnavanem primeru z avstrijskim standardom ÖNORM S 9020. Vendar pa v PVO ni opisana in ocenjena posledica emisij vibracij, ki jih bo povzročalo hkratno delovanje več gradbenih strojev v posameznih fazah gradnje, posledični ni predvidenih nobenih morebitnih ukrepov za preprečevanje emisij vibracij (z izjemo s projektom predvidenih odmikov).

7) Podnebne spremembe

Na podlagi pregleda celotne predložene dokumentacije ter na podlagi strokovne presoje, ministrstvo ugotavlja, da zaradi pomanjkanja podatkov v predloženi dokumentaciji ne more nedvoumno presoditi, ali je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika podnebnih sprememb in zato mnenja o sprejemljivosti nameravane gradnje z vidika obravnavanega področja ne more dati.

Opomba: Iz predloženega PVO izhaja, da bo imela gradnja in obratovanje novega objekta zanemarljiv vpliv na izpuste toplogrednih plinov (predvsem gre za izpuste iz prometa). Nadalje je navedeno, da nameravana gradnja v času obratovanja ne bo občutljiva na podnebne spremembe in ne bo zahtevala posebnega prilagajanja pričakovanim spremembam, s tem pa tudi ni pričakovati s tem povezanih vplivov na dejavnike okolja. Lokacija se nahaja izven poplavno in erozijsko ogroženih območij ter plazljivih ali plazovitih območij, prav tako na lokaciji ni površinskih vodotokov. Ministrstvo na podlagi uradnih evidenc (Atlas voda) sicer ugotavlja, da se območje nameravane gradnje nahaja na erozijskem območju, kjer so predvideni zahtevni zaščitni ukrepi. Ministrstvo zato prosi, da se investitor v PVO do tega opredeli.

8) Ravnanje z odpadki

Na podlagi pregleda celotne predložene dokumentacije ter po pregledu zakonodaje, ki velja za nameravano gradnjo, ministrstvo ugotavlja, da zaradi pomanjkanja podatkov v predloženi dokumentaciji ne more nedvoumno presoditi, ali je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika

ravnanja z odpadki in zato mnenja o sprejemljivosti nameravane gradnje z vidika obravnavanega področja ne more dati.

Pojasnilo: Odpadki bodo nastajali predvsem v času gradnje kot posledica rušitvenih del (prizidek in delno Mahrova hiša, asfaltirane zunanje površine) in izkopih za nov objekt (podzemno parkirno hišo). Največji delež tako nastalih odpadkov bo predstavljal izkop, in sicer 131.522 ton od skupno 135.387 ton gradbenih odpadkov (in bo presegala prostornino 30.000 m³). V PVO je navedeno, da je v načrtu gospodarjenja z gradbenimi odpadki celotna količina izkopnega materiala uvrščena pod številko odpadka 17 05 04 (Zemlja in kamenje, ki nista navedena v 17 05 03). Ministrstvo ugotavlja, da v PVO ni pojasnjeno na kakšen način je bil izkop ovrednoten kot nenevaren odpadek oziroma ni predloženih nobenih ustreznih dokazil.

V PVO je navedeno, da se od nevarnih odpadkov pričakuje približno 4,16 ton strešne kritine, ki vsebuje azbest. V PVO so v poglavju, kjer so navedeni ukrepi za preprečevanje, zmanjševanje in izravnovanje opredeljenih pomembnih škodljivih vplivov na okolje s področja ravnanja z odpadki (poglavje 6.1.1.6 PVO, stran 185-186) navedeni zakonski ukrepi oziroma določila Uredbe o pogojih, pod katerimi se lahko pri rekonstrukciji ali odstranitvi objektov in pri vzdrževalnih delih na objektih, instalacijah ali napravah odstranjujejo materiali, ki vsebujejo azbest (Uradni list RS, št. 60/06 in 44/22 – ZVO-2), vendar pa ni izkazano, da bo upoštevana Uredba o ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest (Uradni list RS, št. 34/08 in 44/22 – ZVO-2; v nadaljevanju Uredba o ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest). Uredba o ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest vsebuje v drugem poglavju (Preprečevanje emisije azbestnih vlaken v okolje) določila in ukrepe, ki veljajo za nameravano gradnjo (predvsem 4. in 5. člen uredbe).

V PVO je navedeno, da bo potrebno glede na starost objektov, predvidenih za odstranitev ali rekonstrukcijo, upoštevati tudi Uredbo o odstranjevanju polikloriranih bifenilov in polikloriranih terfenilov (UL RS, št. 34/08, 09/09, 44/22-ZVO-2), če je bila stavba rekonstruirana v obdobju 1950–1980. V PVO so v poglavju, kjer so navedeni ukrepi za preprečevanje, zmanjševanje in izravnovanje opredeljenih pomembnih škodljivih vplivov na okolje s področja ravnanja z odpadki (poglavje 6.1.1.6 PVO, stran 186), navedeni zakonski ukrepi oziroma določila Uredbe o odstranjevanju polikloriranih bifenilov in polikloriranih terfenilov. Med drugim je določeno, da mora investitor zagotoviti, da je popis vgrajenih gradbenih materialov, ki vsebujejo PCB, priložen k načrtu gospodarjenja z gradbenimi odpadki, in ga skupaj s tem načrtom priložiti k projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja, če je za rekonstrukcijo objekta ali odstranitev objekta predpisana pridobitev gradbenega dovoljenja. Ministrstvo ugotavlja, da v dokumentaciji (PVO) ni navedeno kateri gradbeni materiali, ki vsebujejo PCB so vgrajeni (popis teh materialov), oziroma ni navedenih količin teh materialov skladno z načinom navedenim v tretjem odstavku 17.a člena Uredbe o odstranjevanju polikloriranih bifenilov in polikloriranih terfenilov.

V času obratovanja bodo nastajali nenevarni komunalni odpadki, ki bodo predani pooblaščenim prevzemnikom tovrstnih odpadkov.

ZAKLJUČEK:

Za presojo vplivov z vidika emisij snovi v zrak, svetlobnega onesnaževanja, vibracij, podnebnih sprememb in ravnanja z odpadki ministrstvo na podlagi predloženega PVO ni moglo presoditi o sprejemljivosti, saj potrebuje dodatno obrazložitev oziroma dopolnitev PVO z manjkajočimi podatki. Z vidika emisij snovi v tla in vode, z vidika svetlobnega onesnaževanja in elektromagnetnega sevanja, je nameravana gradnja sprejemljiva.

Pripravila:
dr. Katarina Kovačič
višja svetovalka III

mag. Vesna Kolar Planinšič
vodja Sektorja za okoljske presoje

Vročiti:

- Ministrstvo za naravne vire in prostor, Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana – po elektronski pošti (gp.mnvp@gov.si).